

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی دانشکده توانبخشی

چارچوب طراحی طرح دوره «گفتاردرمانی مبتنی بر شواهد»

اطلاعات درس:

عنوان درس: گفتاردرمانی مبتنی بر شواهد

کد درس: ۲۲

نوع و تعداد واحد: ۲ واحد تئوری- عملی (۱ واحد تئوری و ۱ واحد عملی)

نام مسؤؤل درس: زهرا سلیمانی

مدرس / مدرسان: زهرا سلیمانی، سیده مریم خدای

پیش‌نیاز / هم‌زمان: ندارد.

رشته تحصیلی: گفتاردرمانی

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد

نیمسال تحصیلی: اول

اطلاعات مسؤؤل درس:

رتبه علمی: دانشیار

محل کار: تهران- خ انقلاب- پیچ شمیران- نبش خ صفی‌علیشاه- دانشکده توانبخشی- دانشگاه علوم پزشکی تهران- گروه

گفتاردرمانی

تلفن تماس: ۷۷۵۲۰۱۷۳

نشانی پست الکترونیک: soleymaniz@sina.tums.ac.ir

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسؤؤل درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

در این درس، دانشجویان اصول و روش‌های فعالیت بالینی مبتنی بر شواهد^۱ (EBP) را در گفتاردرمانی فرا می‌گیرند به طوری که بتوانند از این اصول و روش‌ها در آسیب‌شناسی، ارزیابی و درمان انواع اختلالات ارتباطی، گفتار، زبان و بلع در کودکان و بزرگسالان استفاده کنند. همچنین بتوانند از اصول و روش‌های EBP در طراحی و اجرای تحقیقات و مطالعات پژوهشی در رشته گفتاردرمانی استفاده کنند.

بر اساس تعاریف موجود، منظور از EBP به کارگیری جامع، صریح و دقیق بهترین شواهد موجود برای اتخاذ بهترین تصمیم بالینی ممکن برای سلامت هر یک از افراد جامعه است. بر اساس اصول EBP، نظرات و تصمیم‌های بالینی هر متخصص بالینی باید بر اساس یک پشتوانه محکم باشد و در میان شواهد موجود، بهترین شاهد بالینی تحقیقات نظام‌مند می‌باشند. مفاهیم و اصول EBP برگرفته از پزشکی و اپیدمیولوژی می‌باشد، اما امروزه با توجه به گسترش کاربرد اصول و روش‌های EBP در علوم بالینی مختلف، لازم است دانشجویان رشته گفتاردرمانی نیز بیاموزند: (۱) از معتبرترین و مستندترین شواهد در محیط بالینی استفاده کنند تا مناسب‌ترین خدمات بالینی را به مراجعان خود ارائه دهند؛ (۲) با ارائه مناسب‌ترین خدمات بالینی، هزینه خدمات درمانی مراجعان را به حداقل برسانند؛ (۳) چارچوبی نظام‌مند برای طراحی تحقیقات در داخل کشور فراهم آورند تا بتوانند نیازهای داخل کشور را در حوزه‌های تحقیقاتی مختلف در رشته گفتاردرمانی بهتر شناسایی کنند و (۴) فعالیت‌های تحقیقاتی هدفمند در رشته گفتاردرمانی در داخل کشور طراحی و اجرا کنند.

اهداف کلی / محورهای توان‌مندی:

- فراگیری اصول و روش‌های EBP در رشته گفتاردرمانی
- طراحی و اجرای مطالعات پژوهشی در رشته گفتاردرمانی بر اساس اصول و روش‌های EBP

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان‌مندی:

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیر:

اهداف شناختی:

- تعاریف پزشکی مبتنی بر شواهد (EBM) و فعالیت بالینی مبتنی بر شواهد (EBP) و اصطلاحات مربوط به آنها را فراگیرد؛
- نحوه طراحی یک سوال بالینی و پژوهشی مناسب را بر اساس EBP و ساختارهای PICO, PECO, PO, PCO فراگیرد؛

¹ - Evidence- based practice

- نحوه طراحی یک جست و جوی نظام‌مند را برای یافتن بهترین شواهد موجود برای پاسخ به سوال بالینی فراگیرد؛
- برای سطح‌بندی شواهد علمی، با سیستم‌های مطرح در دنیا آشنا شود؛
- برای سطح‌بندی کیفی متدولوژی پژوهش‌ها، با سیستم‌های کیفیت‌سنجی مطرح در دنیا آشنا شود؛
- با اصول ارزیابی نقادانه انواع مطالعات کمی و کیفی آشنا شود؛
- با نحوه استفاده از نتایج جست و جوی EBP در محیط‌های بالینی و پژوهشی آشنا شود؛

اهداف عاطفی:

- به ضرورت استفاده از اصول و روش‌های EBP در محیط بالینی توجه کند.
- به ضرورت استفاده از اصول و روش‌های EBP در محیط پژوهشی توجه کند.
- به ضرورت در نظر گرفتن ترجیحات مراجع و خانواده در محیط بالینی و پژوهشی توجه کند.

اهداف روانی حرکتی:

- برای مشکلات موجود در حیطه‌های تخصصی مختلف در رشته گفتاردرمانی، سوال بالینی مناسب بر اساس ساختارهای PICO, PECO, PO, PCO طراحی کند؛
- بر اساس سوال بالینی، یک پروتکل موثر جست‌وجو برای یافتن بهترین شواهد بالینی موجود را طراحی و اجرا کند؛
- سطح شواهد علمی به‌دست‌آمده در جست و جو را تعیین کند؛
- انواع مطالعات مشاهده‌ای توصیفی (گزارش- موردی، سری- موردی و مقطعی) را با استفاده از چک‌لیست‌های ارزیابی نقادانه ارزیابی کند؛
- انواع مطالعات مشاهده‌ای تحلیلی (کوهورت و مورد- شاهدی) را با استفاده از چک‌لیست‌های ارزیابی نقادانه ارزیابی کند؛
- انواع مطالعات کمی شامل مطالعات کارآزمایی بالینی تصادفی، مرور نظام‌مند و متآنالیز، صحت تشخیصی و روایی و پایایی را با استفاده از چک‌لیست‌های ارزیابی نقادانه ارزیابی کند؛
- بخش مرور متون پروپوزال خود را بر اساس اصول و روش‌های EBP بنویسد و در نگارش این بخش از اصول مرور نظام‌مند، متآنالیز و مرور منتقدانه نیز استفاده کند؛
- پروپوزال خود را بر اساس اصول و روش‌های EBP برای یافتن به سوال بالینی خود و یافتن بهترین شواهد ممکن تهیه کند.

رویکرد آموزشی^۲:

ترکیبی^۴

حضوری

مجازی^۳

2. Educational Approach

3. Virtual Approach

4. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

روش‌های یاددهی - یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

- کلاس وارونه
- یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
- یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری اکتشافی هدایت شده
- یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی
- یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم

رویکرد حضوری

- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
- بحث در گروه‌های کوچک
- ایفای نقش
- یادگیری اکتشافی هدایت شده
- یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری مبتنی بر سناریو
- استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط هم‌تایان)
- یادگیری مبتنی بر بازی
- سایر روش‌ها:
- نمایش و اجرای عملی

رویکرد ترکیبی

در تدریس این درس از ترکیبی از رویکردهای مجازی (شامل کلاس وارونه، یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی و یادگیری مبتنی بر حل مسئله)، رویکردهای حضوری (شامل سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله و تدریس توسط هم‌تایان) و نمایش و اجرای عملی استفاده می‌شود.

تقویم درس:

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجوی	امکانات و وسایل	نام مدرس / مدرسان
۱	ارائه طرح دوره درس	سخنرانی تعاملی یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	مشارکت در بحث‌های کلاس	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	دکتر زهرا سلیمانی / دکتر سیده مریم خدای
۲	مفاهیم و اصطلاحات پزشکی مبتنی بر شواهد (EBM) و فعالیت بالینی مبتنی بر شواهد (EBP)	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	مشارکت در بحث‌های کلاس، مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	دکتر زهرا سلیمانی / دکتر سیده مریم خدای
۳	اصول طراحی یک سوال بالینی و پژوهشی مناسب بر اساس EBP و ساختارهای PICO, PECO, PO, PCO (قسمت اول)	کلاس وارونه، سخنرانی تعاملی یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی، نمایش و اجرای عملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید، اجرا و تمرین عملی	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	دکتر زهرا سلیمانی / دکتر سیده مریم خدای
۴	اصول طراحی یک سوال بالینی و پژوهشی مناسب بر اساس EBP و ساختارهای PICO, PECO, PO, PCO (قسمت دوم)	کلاس وارونه، سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	مشارکت در بحث‌های کلاس، مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید، اجرا و تمرین عملی	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	دکتر زهرا سلیمانی / دکتر سیده مریم خدای

		تکلیف در سامانه نوید	توجه به شرایط زمان برگزاری (کلاس)		
دکتر زهرا سلیمانی / دکتر سیده مریم خدای	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید	سخنرانی تعاملی یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی، نمایش و اجرای عملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری (کلاس)	طراحی یک جست و جوی نظام‌مند (قسمت اول)	۵
دکتر زهرا سلیمانی / دکتر سیده مریم خدای	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مشارکت در بحث‌های کلاس، مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید، اجرا و تمرین عملی	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، کلاس وارونه، نمایش و اجرای عملی یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری (کلاس)	طراحی یک جست و جوی نظام‌مند (قسمت دوم)	۶
دکتر زهرا سلیمانی / دکتر سیده مریم خدای	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید، اجرا و تمرین عملی	سخنرانی تعاملی، نمایش و اجرای عملی یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری (کلاس)	آشنایی با سطح‌بندی شواهد علمی	۷
دکتر زهرا سلیمانی / دکتر سیده مریم خدای	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مشارکت در بحث‌های کلاس، مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید	کلاس وارونه، سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، نمایش و اجرای عملی یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی	آشنایی با سیستم‌های کیفیت‌سنجی پژوهشی	۸

		نوید، اجرا و تمرین عملی	تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)		
دکتر زهرا سلیمانی / دکتر سیده مریم خدای	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید، تدریس، اجرا و تمرین عملی	تدریس توسط همتایان، سخنرانی تعاملی، نمایش و اجرای عملی یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	اصول ارزیابی نقادانه در انواع مطالعات کیفی	۹
دکتر زهرا سلیمانی / دکتر سیده مریم خدای	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مشارکت در بحث‌های کلاس، مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید، اجرا و تمرین عملی	کلاس وارونه، سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، نمایش و اجرای عملی یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	اصول ارزیابی نقادانه در انواع مطالعات کمی	۱۰
دکتر زهرا سلیمانی / دکتر سیده مریم خدای	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید، اجرا و تمرین عملی	سخنرانی تعاملی، نمایش و اجرای عملی یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	استفاده از نتایج جست و جوی EBP در محیط‌های بالینی و پژوهشی	۱۱
دکتر زهرا سلیمانی / دکتر سیده مریم خدای	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید، تدریس، اجرا و تمرین عملی	تدریس توسط همتایان، سخنرانی تعاملی، نمایش و اجرای عملی یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی	طراحی یک سوال بالینی مناسب	۱۲

			تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)		
دکتر زهرا سلیمانی / دکتر سیده مریم خدای	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید، تدریس، اجرا و تمرین عملی	تدریس توسط همتایان، سخنرانی تعاملی، نمایش و اجرای عملی یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	طراحی یک پروتکل جست و جو و انجام یک جست و جوی نظاممند	۱۳
دکتر زهرا سلیمانی / دکتر سیده مریم خدای	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید، اجرا و تمرین عملی	تدریس توسط همتایان، سخنرانی تعاملی، نمایش و اجرای عملی یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	تعیین سطح شواهد علمی نتایج به دست آمده مرتبط با سؤال بالینی طراحی شده و ارزشیابی آن ها	۱۴
دکتر زهرا سلیمانی / دکتر سیده مریم خدای	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید، تدریس	تدریس توسط همتایان، سخنرانی تعاملی، نمایش و اجرای عملی یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	مرور منتقدانه از شواهد مرتبط با سوال بالینی مورد نظر	۱۵
دکتر زهرا سلیمانی / دکتر سیده مریم خدای	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید، تدریس،	تدریس توسط همتایان، سخنرانی تعاملی، نمایش و اجرای عملی یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	نگارش گزارشی از مراحل طراحی سؤال بالینی، یافتن شواهد، اجرای رویکرد مبتنی بر شواهد در کیس،	۱۶

		اجرا و تمرین عملی	یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس	و نتایج بالینی به دست آمده در مراجع بر اساس اصول EBP (قسمت اول)	
دکتر زهرا سلیمانی / دکتر سیده مریم خدای	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید، تدریس، اجرا و تمرین عملی	تدریس توسط همتایان، سخنرانی تعاملی، نمایش و اجرای عملی یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس	نگارش گزارشی از مراحل طراحی سؤال بالینی، یافتن شواهد، اجرای رویکرد مبتنی بر شواهد در کیس، و نتایج بالینی به دست آمده در مراجع بر اساس اصول EBP (قسمت دوم)	۱۷

نقش و وظایف دانشجو:

از دانشجو انتظار می‌رود ضمن حضور منظم و مستمر در جلسات کلاس که به بسته به شرایط زمان تدریس به صورت حضوری و یا مجازی برگزار می‌شود، نسبت به رعایت قوانین مطرح شده در طول ترم، مشارکت در بحث‌های کلاسی، تدریس موضوع در نظر گرفته شده در طول ترم توسط مدرس، پاسخگویی به سوال‌های مدرس، اجرا و تمرین عملی بخش‌های عملی کلاس و انجام به موقع تکالیف درسی فردی یا گروهی در موعد تعیین شده کوشا باشد.

روش ارزیابی دانشجو:

- ارزیابی دانشجو به دو روش تکوینی و تراکمی انجام می‌شود. ارزیابی تکوینی شامل انجام تکالیف مختلف هر جلسه، مشارکت در تدریس، مشارکت در بحث‌های کلاسی، آزمون میان ترم و آزمونک (کوئیز)های کلاسی شفاهی و کتبی و اجرای شیوه‌های عملی ارزیابی و درمانی آموزش داده شده در طول ترم است. ارزیابی تراکمی شامل (۱) آزمون‌های کتبی همانند آزمون‌های بسته پاسخ «چندگزینه‌ای» و «درست- نادرست» و آزمون‌های کتبی باز پاسخ اعم از تشریحی و کوتاه پاسخ و آزمون‌های استدلالی نظیر سناریونویسی می‌باشد.
- سهم آزمون پایان ترم ۱۰ نمره، سهم انجام تکالیف مختلف، تهیه گزارش کتبی، تکمیل چک‌لیست‌ها، اجرای بخش‌های عملی و مشارکت در شیوه‌های تدریس ۶ نمره و سهم آزمونک (کوئیز)های کلاسی شفاهی و کتبی و مشارکت در بحث‌های کلاسی در طول ترم ۴ نمره می‌باشد.

منابع:

الف) کتب:

1. Dollaghan CA. The handbook for evidence-based practice in communication disorders. Baltimore, MD: Paul H. Brookes.
2. Greenhalgh T. How to read a paper: The basics of evidence-based medicine (4th ed.). London: Blackwell/BMJ Books.
3. Hayne, RB, Sackett DL, Guyatt GH, Tugwell P. Clinical epidemiology: how to do clinical practice research (3rd ed.). Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
4. Reilly S, Oates J, Douglas J. Evidence-based practice in speech pathology: future directions. In S. Reilly, J. Douglas & J. Oates (Eds.), Evidence-based practice in speech pathology (pp. 330-352). London: Whurr.
5. Rose M, Baldac S. Translating evidence into practice. In S. Reilly, J. Douglas & J. Oates (Eds.). Evidence-based practice in speech pathology (pp. 317-329). London: Whurr.

فهرست مقالات ضروری و سایتهای به روز در حوزه گفتاردرمانی مبتنی بر شواهد برای مطالعه، در زمان تدریس، به روز شده و در اختیار دانشجویان قرار می گیرد.